

Swedbank: Tirgus pārskats

2009. g. 30. marts – 5. aprīlis

Šķiet, ka akciju un ASV valdības obligāciju ienesīgumam pagājušā nedēļā pieaugot, palielinās arī ieguldītāju gatavība uzņemties risku. Statistika par bezdarba līmeni ASV liecina, ka situācija darba tirgū turpina pasliktināties, tomēr tirgus dalībnieki šo statistiku ignorēja un vairāk uzticējās pazīmēm, ka ASV ekonomikā zemākais punkts jau ir sasniegts.

Akciju cenas ASV pieauga par 3,3% un Eiropā – par 4,9%. Dolāra vērtība pret eiro tajā pašā laikā samazinājās par 1,5%. Āzijas, izņemot Japānu, akciju cenas pieauga par 3,3%. Saskaņā ar TOPIX indeksu, kas nodrošina plašu atspoguļojumu, Japānas akciju cenas pieauga par 0,8%, un saskaņā ar "Nikkei" indeksu, kurš vairāk atspoguļo ražošanas uzņēmumus, tās pieauga par 1,4%. Jenas vērtība pret ASV dolāru nedēļas laikā kritās par 2,5%, jo gatavība uzņemties risku veicināja jenas pārdošanu. Attīstības valstu akciju cenas pieauga par 4,4%, un Austrumeiropas – par 6,3%. Krievijas akciju cenas pieauga par 5% un Latīņamerikas – par 7,2%, ko veicināja 2,9% liels jēlnaftas cenas kāpums.

Situācija **darba tirgū**, šķiet, pasliktinās visā pasaulē, jo bezdarba līmenis pieaug daudzās valstīs. Saskaņā ar pagājušās piektdienas statistiku par nodarbinātību ASV, bezdarba līmenis ir pieaudzis līdz 8,5%, kas ir augstākais līmenis kopš 1983.g. Saskaņā ar šiem datiem, ASV tautsaimniecībā martā tika zaudēti 663 tūkstoši darba vietu (skat. 1.grafiku). Šī statistika ir sliktā, bet tomēr nav būtiski sliktāka par tirgus prognozētajiem datiem, tādēļ pēc to publicēšanas akciju cenas vēl tomēr pakāpās.

Noskaņojums ASV ir saglabājies pozitīvs, jo daļa statistikas liecina, ka ekonomikas lejupslīdē tiek sasniegts zemākais punkts.

Transportlīdzekļu pārdošanas apjomi, kas februārī bija ļoti zemi, martā ir pieauguši līdz 9,9 miljoniem pārdotajām auto vienībām gadā, kas pārsniedz tirgus prognozes un mazina bažas par autoražotāju bankrotu.

Saskaņā ar trešdien publicētajiem datiem, arī Eiropā **bezdarba līmenis** ir sasniedzis 8,5%. Arī nākotnes prognozes nekļūst rožainākas, jo biznesa vides rādītājs un optimisma rādītāji ir zemāki kā tika gaidīts.

Eiropas Centrālā banka (ECB) ceturtdien paziņoja par 0,25% lielu bāzes likmes samazinājumu, kas ir mazāks nekā tirgus dalībnieki gaidīja, un šobrīd bāzes likme ir 1,25%. Tā kā likmes ir ļoti zemas visā pasaulē, pats likmes apmērs ekonomisko situāciju īpaši neietekmē. ECB koncentrējas uz starpbanku kreditēšanas stimulēšanu, izsniedzot aizdevumus komercbankām, jo banku finansējums Eiropas uzņēmumiem ir galvenais kapitāla avots. Pakāpeniska procentu likmes samazināšana kavē bankas ņemt garāka termiņa aizdevumus no centrālās bankas, jo tās sagaida, ka nākotnē kredīti kļūst lētāki.

Liels vienas dienas pieaugums tika piedzīvots pēc **G20 samita**, kurā valstu vadītāji vienotājās trīskāršot naudas apjomu, ko SVF var izsniegt kredītos krīzes smagi skartajām valstīm. SVF, kas pēdējo sešu mēnešu laikā kopumā kredītos ir piešķīris vairāk kā 55 miljardus ASV dolāru, rīcībā ir vairāk kā 1 triljons dolāru, ko novirzīt ekonomikas stimulēšanai visā pasaulē.

Pasaules līderu pieņemto lēmumu rezultātā ir gaidāms stingrāka finanšu industrijas regulēšana un starptautisko institūciju un attīstības valstu tirgu lomas palielināšanās.

SVF publicēja ziņojumu par **finanšu situāciju Austrumeiropas valstīs**. Saskaņā ar šo ziņojumu, SVF 2009.gadā šajā reģionā prognozē 2,5% lielu IKP kritumu un lēš, ka Eiropas attīstības valstīm 2009.gadā būs jāpagarina ārējā parāda, kuram tuvojas dzēšanas termiņš, atmaksa 413 miljardu ASV dolāru apmērā un jāsedz 84 miljardu ASV dolāru liels prognozētais tekošā konta deficīts. Ziņojumā ir norādīts, ka iztrūkstošais finansējums t.i. no starptautiskajām finanšu institūcijām, ES un valdībām nepieciešamie līdzekļi šogad būs 123 mljrd. ASV dolāru apmērā, nākamgad – 63 mljrd. dolāru apmērā, kopā veidojot 186 mljrd. dolāru lielu summu. Liela daļa varētu būt pieejama no SVF. Tomēr ziņojumā ir minēts, ka līdz pat 105 mljrd. dolāru varētu būt nepieciešami no citiem avotiem, tai skaitā no ES. Šī ziņojuma publicēšana varētu raisīt aktīvas diskusijas par stratēģiju palīdzības sniegšanā Centrāleiropai un Austrumeiropai.

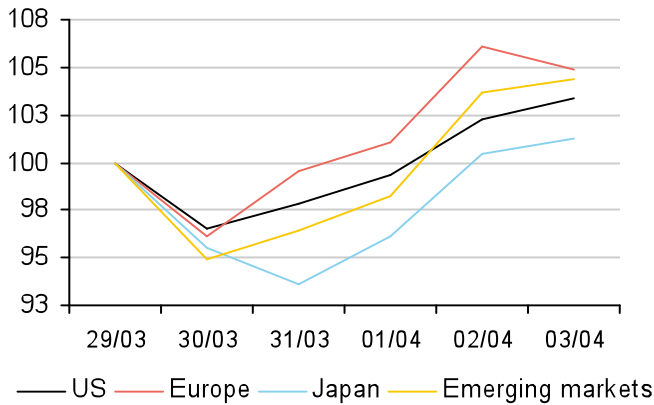
Austrumeiropas valstu izaicinājumi joprojām ir aktuāli. Lejupslīdei padziļinoties, **Ukrainai un Latvijai**, kuras jau piedalās SVF palīdzības programmā, pēdējās dienās **neizdevās apstiprināt SVF pieprasītās reformas**. Savukārt Ungārijai, kura arī cer uz palīdzību no SVF, mēģina izveidot valdību, kura spētu ieviest reformas.

Kā pagājušajā nedēļā norādīja Krievija prezidenta Dmitrija Medvedjeva galvenais padomnieks ekonomikas jautājumos, **Krievija izskatīs iespēju dot savu ieguldījumu SVF pasākumos**, kuru mērķis ir sniegt palīdzību krīzē cietušajām valstīm, lai veicinātu pasaules ekonomikas atveseļošanu. Šie komentāri liecina, ka Krievija, iespējams, ir gatava uzņemties lielāku lomu atbalsta sniegšanā krīzē smagi cietušajām kaimiņvalstīm, it īpaši Ukrainai. Viņš minēja 10 mljrd. dolāru liela reģionālā fonda izveidošanu Krievijas vadībā, aizdevumus Baltkrievijai un Kirgizstānai, un potenciālu 5 mljrd. dolāru lielu aizdevumu Ukrainai, kam gan vēl būtu jāsaņem politisks akcepts Kijevā.

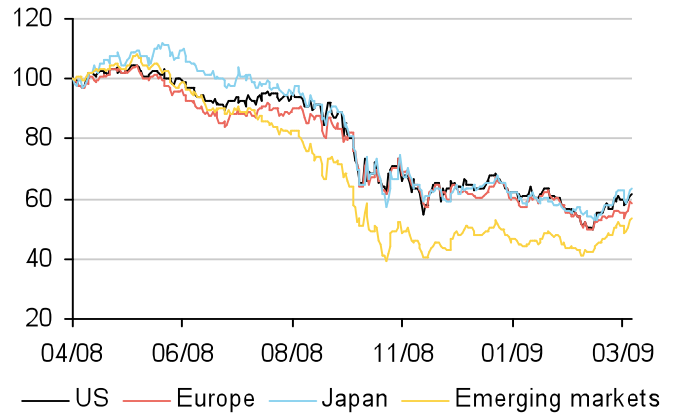
Savā uzrunā parlamentam par stāvokli valstī **prezidents Viktors Juščenko norādīja, ka Ukrainas IKP** janvārī un februārī **gada izteiksmē ir krities par 25-30%**. Viņš mudināja likumdevējus ātrāk pieņemt likumus, kuri pavērtu ceļu uz palīdzību no SVF. SVF aizdevuma pirmā daļa 4,5 mljrd. dolāru apmērā pagājušajā rudenī stabilizēja Kijevas nestabilo banku sistēmu un valūtu, kuras vērtība pagājušajā gadā kritās par 40%. Tomēr turpmāka aizdevuma izsniegšana kavējas, jo SVF ir nobažījies par Ukrainas budžeta deficīta apmēru un iekšējām politiskajām cīņām.

Kā liecina marta statistika, **Ķīnas ražošanas aktivitāte** pēc vairāku mēnešu lejupslīdes **stabilizējas**, kas norāda, ka šī Āzijas lielākā valsts, iespējams, ir nonākusi uz ilgstošas atlabšanas ceļa. "Purchasing Manager" indekss martā pakāpās līdz 52,4 punktiem no 49,0 punktiem februārī. Ja rādītājs ir virs 50 punktiem, tas nozīmē palielināšanos. Tomēr šis kāpums varētu būt īslaicīgs un krājumu papildināšanas process varētu drīzumā apstāties, jo iekšējais un ārējais pieprasījums pēc Ķīnā ražotajām precēm joprojām ir zems.

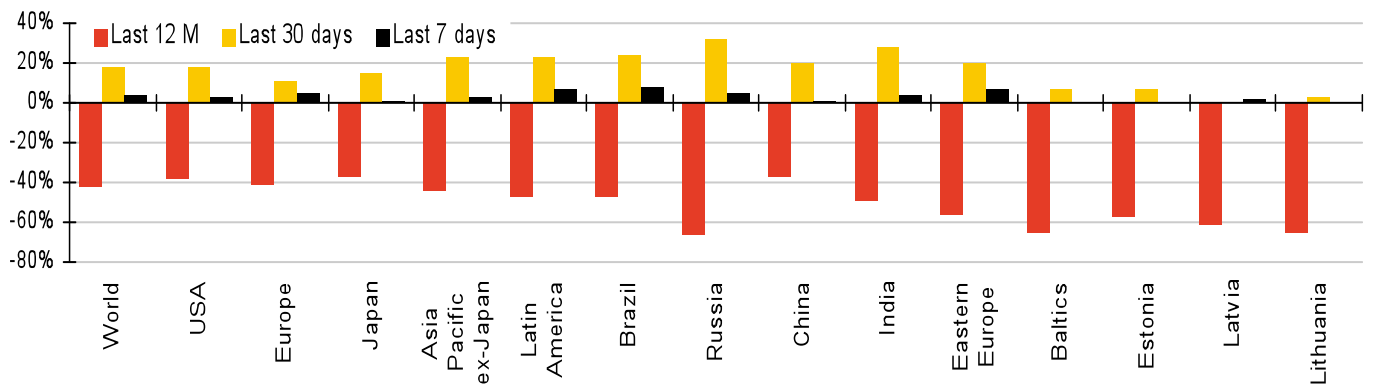
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

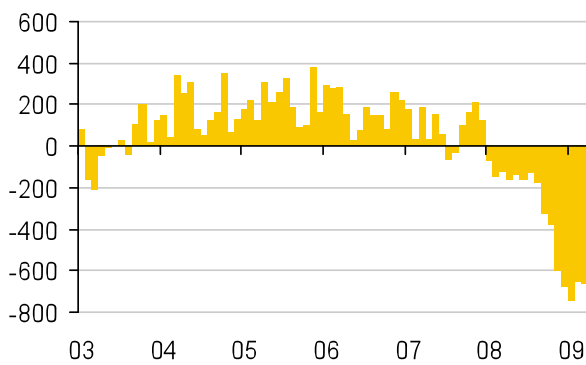

5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

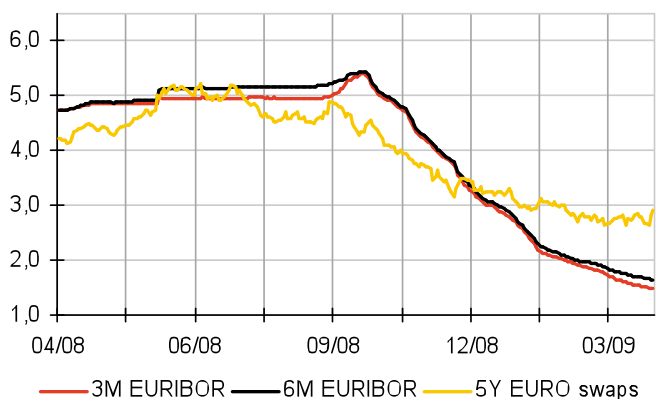
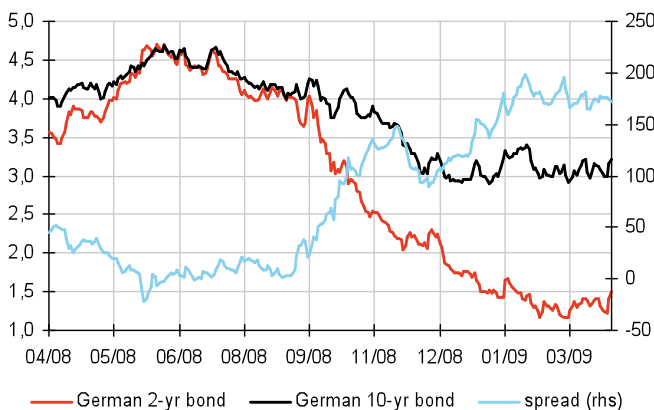
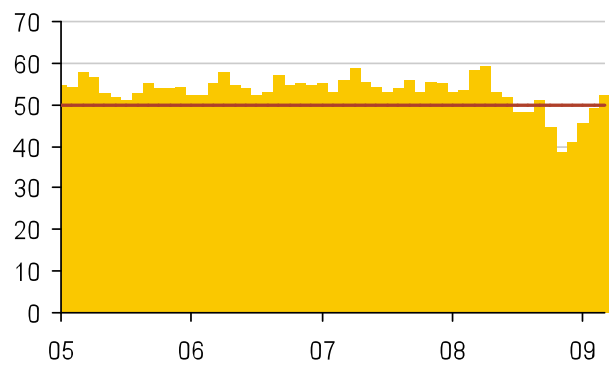
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

1.grafiks. Nodarbināto skaits ASV, izņemot valsts un lauksaimniecības sektoru (pa mēnešiem, tūkst. darbvietas)

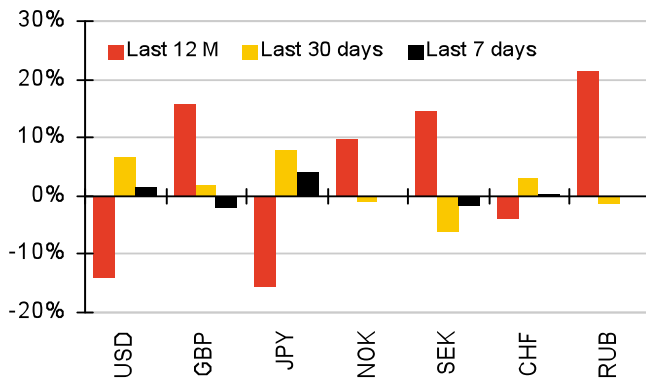

7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

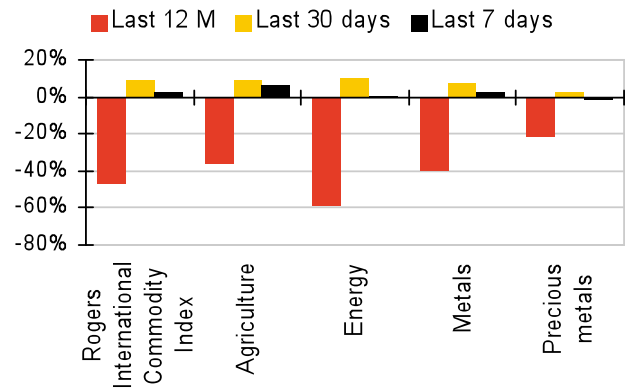
2.grafiks Ķīnas ražošanas "PMI" indekss

8.grafiks. EUR vērtība pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no "Bloomberg"

Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīgumi ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.